

Andrzej Gofron

Dlaczego wartości i zasady w edukacji?

Streszczenie

Szkic ten jest nawiązaniem do sposobu myślenia o koherencji (interakcjonizmie) między poznawczym i moralnym (w konsekwencji też estetycznym) rozwojem podmiotu, prezentowanym przez Kohlberga i Mayer. Proponowany przez nich sposób widzenia zjawisk edukacyjnych stanowi przesłanki swoiście dzisiaj rozumianego „przedłużenia” epistemologicznego, które można określić mianem konstruktywizmu. Powyższe konstatacje wymagają pewnej rewizji myślenia w zakresie podnoszonych w pracy kategorii: rozwój podmiotu, czy też „konstruowanie”, kształtowanie tożsamości podmiotu. Wymagają takiej konceptualizacji podmiotu jako takiego, który wyznaczony byłby przez prace Piageta, Wygotskiego, Brunera, czy też filozofię pragmatyzmu Deweya, wraz z jego podstawową tezą dotyczącą natury wiedzy. Wiedzy, która jest „produkowana” nie tylko w jednej, uniwersalizowanej praktyce. Powyższy punkt widzenia stanowi jedną z odmian konstruktywizmu, którą można określić mianem „słabszej postaci perspektywy konstruktywistycznej” w odróżnieniu od „mocnej postaci perspektywy konstruktywistycznej”, w myśl której człowiek konstruuje nie tylko wiedzę o świecie, ale również sam świat, rozumiany jako rzeczywistość społeczno-kulturowa.

Why Values and Principles in Education?

Summary

This sketch is a reference to a way of thinking about the coherence (interactionism) between cognitive and moral (in consequence also aesthetic) development of the subject, presented by Kohlberg and Mayer. Proposed by them way of seeing educational phenomena, constitutes premises peculiarly understood „continuations” epistemological today, which it is possible to describe with name of the constructivism.

Above theses require the sure search of thinking in categories which are presenting at the article: development of the subject or „constructing”, forming of the identity of the subject. They require so conceptualisation of subject as such which would be appointed in texts of Piaget, Wygotski, Bruner, or also philosophy of the pragmatism of Dewey, with his basic thesis concerning the nature of the knowledge. It is „produced” not only in one, universal practice. An above point of view is one of kind of the constructivism which it is possible to describe with name „for weaker figure of the perspective constructivistic” unlike „for strong figure of the perspective constructivistic”, in accordance which the subject is constructing not only the knowledge about world, but also very world, understood as social-cultural reality

Janusz Maj

Relatywizm aksjologiczny a edukacja w społeczeństwie ponowoczesnym

Streszczenie

Zależności między społeczeństwem ponowoczesnym i edukacją opisuję na podłożu koncepcji pluralizmu wartości. Odwołując się do relatywizmu aksjologicznego, ukazuję uwarunkowania społeczne oraz ich konsekwencje dla realizowania celów, modeli i zadań edukacyjnych w czasach ponowoczesnych.

Natomiast w poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, na czym oprzeć aksjologię edukacji oraz podmiotowość i tożsamość współczesnego człowieka w zmieniającej się rzeczywistości, sięgam do myśli filozoficznej Ch. Taylora i tradycji hermeneutycznej.

Axiological Relativism versus Education in the Post-Modern Society

Summary

The author discusses interrelations between postmodern society and education on the basis of the concept of value pluralism. Making reference to axiological relativism, he shows social determinants and their consequences for attaining goals, applying models and carrying out tasks in the educational field in postmodern times. Finally, looking for an answer to the question of what the axiology of education and the subjectivity and identity of modern man should be based on in a changing reality, the author turns to Ch. Taylor's thought, and there by to the hermeneutic tradition.

Beata Gofron

Jaka edukacja w rzeczywistości Web 2.0?

Streszczenie

Przedmiotem rozważań autorki jest pytanie o wartościowy model edukacji w świecie Web 2.0. W dobie nieograniczonego dostępu do wiedzy dotychczasowy model edukacji traci sens, ale przeprojektowanie go nie może polegać jedynie na wyjściu z epoki kredy i wkroczeniu w epokę nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Nie chodzi bowiem wyłącznie o zmianę narzędzi używanych w szkole, ale o głęboką zmianę filozofii i edukacji. Zmienić musi się rodzaj nabywanych przez uczniów kompetencji, kanon kształcenia ogólnego, styl pracy nauczyciela z uczniem i rola nauczyciela. Edukacja przyszłości to m.in.: kształcenie online (e-learning) i blended learning, otwarty dostęp do informacji i bezpłatnego oprogramowania, otwarte darmowe kursy w Internecie, sieci spersonalizowanego uczenia się.

What Kind of Education in the Web. 2 Reality

Summary

The main subject of author's consideration is the question about the valuable model of education in the world of Web 2.0. The previous model of the education loses meaning in the times of unlimited access to knowledge, but redesigning it cannot be limited to giving up the epoch of chalk and moving on to the epoch of new information and communication technologies (ICT). So, the issue concerns change of not only the tools used in school, but it is about a profound change in the philosophy of education. The change must involve the kind of competencies acquired by pupils, the canon of the general education, the style of teacher's work with the pupil, the role of the teacher. Future education will comprise among others: learning online (e-learning) and blended learning, open access to information and free software, open free courses on the Internet, networks of personalized learning.

Tomasz Tadeusz Brzozowski

Wartość edukacyjna dialogu

Streszczenie

W artykule autor skupia uwagę na roli dialogu we współczesnym procesie edukacji. Warto zapytać, czy obecna edukacja nadal sprzyja dialogicznej relacji między ludźmi. Dialog jest najbardziej naturalną formą kontaktów między ludźmi i pozostaje starożytną relacją mistrza do ucznia. Jakie elementy prawdziwego dialogu są kontynuowane we współczesnej edukacji? Wydaje się, że obecny proces edukacji na różnych poziomach utracił relacje dialogowe. Edukacja w XXI w. promuje krótkotrwałe kontakty. Są to relacje bez dwustronnej odpowiedzialności. Nowoczesne technologie tworzą możliwości relacji nowego rodzaju, które

są bardzo często używane w przestrzeni edukacyjnej. Główne pytanie tekstu brzmi: Czy nowa sieć komunikacyjna jest w stanie zastąpić prawdziwy dialog interpersonalny? Jeżeli pada odpowiedź „tak”, to powinniśmy zastanowić się nad konsekwencjami takiego stanu rzeczy.

Educational Value of Dialogue

Summary

In this paper the author tries to focus one's attention on dialogue in modern education process. It's worth asking if current education still fosters dialogical relationships between people? In the author's opinion, dialogue is the most natural form of contacts between people and remains ancient relation of master to student. How many components of real dialogue are continued in contemporary education? It seems that present education process on different levels lost dialogue relation. Education in XXI century promotes short-lived contacts. These are relationships without bilateral responsibility. Modern IT technologies make new kind of relationships possible which are very often used in educational space. The main question which the author of this paper asks himself is: Is a new communication network able to substitute for real and interpersonal dialogue?

Paweł Sporek

Doświadczenie jako kategoria wyznaczająca podstawy edukacyjnego dialogu. Zarys koncepcji kształcenia wyrastającej z myśli filozoficznej Józefa Tischnera

Streszczenie

Niniejszy tekst wyrasta z potrzeby szukania inspiracji dla rozwoju edukacji humanistycznej w szkole, zwłaszcza w jej aspektach wychowawczych oraz na polu kształcenia kulturowego. Zasadniczym przedmiotem artykułu jest transpozycja kategorii doświadczenia wywiedzionej z filozofii i człowieka J. Tischnera na grunt edukacji oraz szukanie w niej możliwości budowy koncepcji kształcenia antropocentrycznego. Autorzy tekstu odnoszą pojęcie doświadczenia do tradycji literackiej oraz istniejących ujęć językowych, aby na tle tych rozważań i opierając się na filozofii cznych pismach Tischnera, zaprezentować dwie możliwości rozumienia tej kategorii w kontekście filozofii i człowieka. Jednocześnie dokonują przeniesienia Tischnerowskiej kategorii doświadczenia na płaszczyznę rozumienia miejsca oraz roli ucznia i nauczyciela w procesie edukacyjnym, wskazują zadania i obligacje obu podmiotów wynikające z postrzegania drugiego człowieka przez pryzmat podstawowych pojęć, wokół których ogniskuje się myśl filozofii i dialogu autora Sporu o istnienie człowieka.

Experience as a Category Determining Basis of Educational Dialogue. An Outline of the Concept of Education Derived from the Philosophical Thought of Józef Tischner

Summary

The following text has grown out of the need to search for inspiration for the development of humanities in schools, when it concerns pedagogical and cultural education. The fundamental subject of the article is the transposition of the category of „experience”, derived from J. Tischner's philosophy of man, into the educational ground, as well as the search to discover in it favourable conditions in order to develop the idea of anthropocentric education. The author of the text discusses the notion of experience against the literary tradition and with reference to the existing language notions, in order to present, on the basis of Tischner's philosophical works and the author's reflections, two ways of understanding the category in the context of the philosophy of man. At the same time, the author transfers Tischner's category of experience onto the level of understanding the place and the role of both the student and the teacher in the

process of education – and thus shows their tasks and obligations resulting from the way we perceive other people through the prism of basic concepts around which the idea of the philosophy of dialogue represented by the author of Spór o istnienie człowieka is centred.

Jarosław Jagieła

Integracja osobowości jako wartość edukacyjna. Perspektywa edukacyjnej analizy transakcyjnej

Streszczenie

Autor artykułu przedstawia różne rozumienia pojęć wartości i integracji. W psychologii i psychoterapii integrację osobowości uważa się za zjawisko pozytywne. Pedagogika nie poświęca jednak wystarczającej uwagi tej kwestii, będącej ważnym celem zabiegów edukacyjnych. Edukacyjna analiza transakcyjna prezentuje pewien model i proces integracji psychicznej. Autor uzupełnia wspomniany model o własną propozycję, która może być punktem wyjścia do budowania procedur pedagogicznych.

Integration of Personality as an Educational Value. Perspective of Educational Perspective Analysis

Summary

The author presents a different understanding of the concepts of value and integration. Integration of personality is considered a positive phenomenon in psychology and psychotherapy. Pedagogy is not paying enough attention to this issue as an important purpose educational treatments. Educational transactional analysis presents a model and the process of psychological integration. Author complements this model for his own proposal, which could be the starting point for building a pedagogical procedures.

Bartłomiej Golek

Rola przeżycia estetycznego w procesie samowychowania człowieka dorosłego

Streszczenie

Artykuł ukazuje edukacyjny wymiar oddziaływania sztuki na człowieka, w szczególności miejsce i rolę przeżycia estetycznego w procesie samowychowania (autokreacji) człowieka dorosłego. W toku przeżycia estetycznego odsłaniają się przed uczestniczącą w nim jednostką nie tylko same wartości estetyczne, ale także wartości poznawcze i moralne. Przeżywanie wartości moralnych kształtuje aksjologiczne wnętrze człowieka i w sposób znaczący może mu pomagać w mierzeniu się z problemami własnego życia. Samokształtowanie jest całościowym procesem rozwoju samego siebie, całej swojej osobowości, jest świadomą pracą nad sobą we wszystkich możliwych formach i zakresach. Odnosi się do wszelkich samodzielnych działań człowieka nastawionych na pełny rozwój osobowy. Istotnym momentem tych działań jest dobrowolna zmiana lub też modyfikacja własnych nastawień, postaw, poglądów, systemów wartości czy zasobu wiedzy. Traktowanie pedagogiki jako nauki o szeroko rozumianej działalności edukacyjnej pozwala na włączanie w zakres jej przedmiotu samowychowania i samokształcenia, czyli głównych składników samokształtowania człowieka w ciągu całego życia.

The Role of Aesthetic Experience in the Process of Adult Self-Education

Summary

This article discusses art from an education perspective, particularly from the point of view of education through art idea. It concerns the cognitive and ethical role of esthetic experience. If someone wants to understand a certain value and really feel it, a certain kind of experience of this value must take place in him or her. Art shapes the reflection of the world and its complexity and contact with esthetic objects seems to be an important basis for the process of self-formation of a human being throughout his whole life. It should also be an experience of adults. The education of the 21st century in its different forms – from traditional to online – is focused mostly on the problem of training, additional training and acquiring intellectual dispositions. As the process of self-training, which means self-acquisition of knowledge and abilities, is sometimes emphasized in the modern teaching programs and educational reports, then the matters of self-formation of one's personality, working on oneself, the process of becoming in axiological aspect – the matters of self-education – are pushed aside. The process of formation of an axiological structure in a person does not have an end – there is no moment in one's biography in which one's personality would be fully defined.

Paweł F. Nowak

Aksjologiczna refleksja nad zdrowym stylem życia w edukacji

Streszczenie

Problematyka zdrowia jest obecna niemal we wszystkich obszarach życia współczesnego człowieka, przenika ludzkie życie, występuje w przestrzeni mediów, w środowisku rodzinnym, rówieśniczym, szkolnym i innych instytucji. Celem niniejszej pracy jest przedstawienie zdrowego stylu życia jako uniwersalnej wartości warunkującej zdrowie i wysoką jakość życia oraz próba określenia jej pozycji w przestrzeni edukacyjnej. Wydaje się, że niewielki nacisk kładzie się na zdrowy styl życia rozumiany jako wartość, a przecież jest on nie tylko nośnikiem wartości, ale stanowi też wartość autoteliczną. Potrzebni są interdyscyplinarnie wykwalifikowani liderzy i edukatorzy, którzy podejmą się trudnego zadania, jakim jest wychowanie do wartości zdrowia. Szkoła nie może być miejscem prowadzenia kampanii marketingowych z powierzchowną informacją o zdrowiu, ale powinna być środowiskiem zdrowym, odpowiedzialnie i świadomie kreującym oraz wspierającym zdrowy styl życia całej społeczności szkolnej.

Axiological Reflection on Healthy Lifestyle in Education

Summary

The issue of health is present in almost all spheres of life of contemporary man, pervades human life, is in the media, family, peer, in the school and other institutions. Presentation a healthy lifestyle as a universal value determines health and high level of quality of life and attempt to define its position in educational space was the main objective of this study. It seems that a small emphasis is put on a healthy lifestyle, understood as a value, it is not only the carrier of values, but is an autotelic value as well. Interdisciplinary qualified educators – leaders are needed to take a difficult task education to educate for the value of health. School should not be a place of marketing campaigns, with superficial information about health; ought to be a healthy environment, responsibly creates and promotes a healthy lifestyle of the whole school community.

Stanisław Chrobak

Mądrość jako wartość wciąż potrzebna wychowaniu

Streszczenie

Mądrość (*sapientia*, *sapida scientia*, wiedza szczególnie smakowita, czyli znakomita) to termin wieloznaczny. Desygnaty „mądrości” są różnymi rodzajami ludzkiej wiedzy i sprawności jej zdobywania lub stosowania. Ze względu na źródła mądrość może być przyrodzona (jeśli osiągnięta jest naturalnymi siłami poznawczymi) albo nadprzyrodzona (jeśli dochodzi się do niej dzięki pomocy Bożej). Gdy ludzie doświadczeni wiedzą tylko, że coś ma miejsce, to ludzie mądrzy rozumieją dlaczego. Człowiek mądry winien znać przyczyny wszystkiego i tym będzie się z kolei różnić od rozumnego specjalisty. Mędrzec będzie szukał odpowiedzi na pytania: Dlaczego? Dzięki czemu? Przez co? To zaś, co jest odpowiedzią na te pytania, określone zostało mianem przasad, przyczyn (powodów), elementów (składników). Zwieńczeniem wiedzy jest mądrość: jest nie tylko poznaniem przyczyn, ale są to przyczyny ostateczne. Wiedza jest konieczna, żeby przetrwać, ale żeby dobrze i pięknie żyć, niezbędna jest mądrość.

Wisdom as a Value still Needed in Education

Summary

Wisdom (sapientia – sapida scientia, knowledge especially relishing or exquisite) is a polysemantic term. Referents of „wisdom” are different kinds of human knowledge and the ability to acquire or use it. With regard for the sources, wisdom can be innate if it is achieved by natural cognitive ways, or supernatural if it is gained thanks to divine help. When experienced people know only that something takes place, wise people understand why it does. A wise person should know the reasons of everything and it is something that makes him/ her different to a reasonable specialist. A pundit will look for an answer to the question: why – thanks to what – because of what? The things which are the answers to the above questions were described as arche, reasons (causes), elements (components). The ultimate result of knowledge is wisdom: it is not only knowing the reasons but these reasons are ultimate. Knowledge is necessary to survive, but to live in a good and beautiful way it is necessary to have wisdom.

Maria Boużyk

Miłość jako wartość: aktualność klasycznej teorii cnót

Streszczenie

Współczesną kulturę nazywa się kulturą o wzmożonej konsumpcji czy wręcz kulturą konsumpcji. W tym określeniu zazwyczaj zawarta jest jakaś doza krytyczności i troski o to, by uruchomić w człowieku właściwe mu siły obronne przed zgubną dlań sytuacją nadmiernego używania dóbr w sferze tak ich wytwarzania, jak i nabywania. W kulturze konsumpcji zagrożona jest więc wartość pracy i wartość posiadania. Godność tych dwóch wymiarów ludzkiego życia swoją kwalifikację uzyskuje w przyporządkowaniu do podmiotu ludzkiego, do jego osobowego sposobu istnienia. Autorka wskazuje, że niepokojąca zmiana, którą dostrzega się w kulturze mierzonej konsumowaniem, w głębi polega na zagubieniu sensu pracy i posiadania. Ten zaś proces dzieje się ze względu na utratę godności samego człowieka, który nie umie siebie posiadać i nie umie nad sobą pracować. Dlatego artykuł podkreśla wagę powrotu w pedagogice do takich celów wychowawczych, jakie wyznacza usprawnienie władz duchowych przez cnoty roztropności, sprawiedliwości, męstwa, a szczególnie umiarkowania. Teoria cnót jest tu widziana nie tylko jako historyczne przypomnienie, ale propozycja ważna wychowawczo. Model kultury miłości, który autorka rysuje jako przeciwny do modelu

konsumpcyjnego, odznacza się następującymi cechami: wstrzemięźliwością, trzeźwością, czystością, łagodnością, wyrozumiałością, pokorą, pilnością, skromnością, a nawet umiejętnością wypoczywania. Rozważania są tu prowadzone na podstawie dorobku realistycznej filozofii i klasycznej. Punktem kluczowym dla całej pracy jest zestawienie wartości człowieka, które proponuje kultura konsumpcyjna, z modelem człowieka, który stał u źródeł europejskiej kultury. W związku z tym w artykule wskazuje się na wzajemne relacje duchowej i cielesnej natury człowieka. Dusza przenika każdy element ciała, które dzięki niej istnieje. Ciało jest tym, w którym i przez które dusza się wyraża. Stąd też duchowość ludzka ma nieodłącznie wymiar cielesny, a cielesność – duchowy. Rozwijając te myśli, autorka pokazuje kulturę przez pryzmat ludzkich aktów osobowych (komunikacji znakowej, poznania, miłości, wyboru, śmierci, twórczości, wychowania) i ludzkiego niezdeterminowanego działania: ludzkiej decyzji oraz wartości moralnych.

Love as a Value: Relevance of the Classical Theory of Virtues

Summary

This article refers to the anthropology of realistic classical philosophy: Aristotelian, scholastic and neoscholastic. The author undertakes the subject of the decent upbringing to use material goods, dispose of talents and attitude to human body. The culture of moderation, which is contrary to the over-consumption model of culture, is defined as culture of moral virtues: temperance, sobriety, chastity, gentleness, forbearance, humility, diligence, modesty and even – the virtue of spending a free time. This paper underlines the relevance of virtue theory to modern pedagogy. Central to the whole work is a comparison of the concept of human, which is influenced by consumer culture to the concept of human dignity formulated on the basis of European culture. Therefore, the work points to the mutual relationship of spiritual and carnal nature of man. The human being (a person), as the author stresses, exists in himself as in subject by the existence of the immaterial soul. The body indeed is matter which is constantly being organized (or disorganized) to the end of being a human body. The body is the condition for the human person's activity and contributes to man's development, but it can't bring this development to fulfillment. Human nature is not determined to act in the same way, so human activity is a matter of decision. The act of decision is essentially a moral being and forms the humane order of morality.

Maria Janukowicz

Pokora nauczyciela w optyce edukacji moralnej

Streszczenie

Autorka tekstu opisuje jedną z dziedzin życia, jaką jest edukacja. W wieloaspektowym jej znaczeniu odsłania kulisy edukacji moralnej, artykułując postawę moralną nauczyciela. Wnikliwej analizie poddaje jedną komponentę tej postawy: pokorę.

Humility of a Teacher in Moral Education Optics

Summary

The author of the text describes an education as one of the aspects of life. The moral education is revealed from the inside in a multifaceted sense, articulating the teacher's moral conduct. One component, namely humility is subjected to a thorough analysis.

Anna Kadykało

Poglądy Wasilija Suchomlińskiego na wychowanie

Streszczenie

Przezwrot październikowy 1917 r. pociągnął za sobą stworzenie nowego systemu pedagogicznego. Nowe propozycje w zakresie wychowania miały na celu realizowanie nadrzędnego celu sformułowanego przez władze bolszewickie – wychowania „człowieka radzieckiego”. W Związku Radzieckim dziecko zostało uznane za przedmiot oddziaływań pedagogicznych, obiekt bezwolny i plastyczny. Próbę przeciwstawienia się tym tendencjom podjął Wasilij Suchomliński (1918–1970). Jego koncepcja pedagogiczna zakładała konieczność podmiotowego traktowania dziecka, budzenia w nim człowieczeństwa i wychowywania przez dobroć. System wychowawczy Suchomlińskiego oparty był na miłości do dzieci i młodzieży. W pracy wychowawczej szkoły szczególnie ważne miejsce zajmowało także przekazywanie wartości moralnych społeczeństwa socjalistycznego. Harmonijna osobowość małego człowieka miała być kształtowana na drodze wychowania przez piękno, słowo i pracę. Pedagogika Suchomlińskiego łączyła proces wychowania dokonujący się w podstawowych obszarach świata dziecka, w najważniejszych środowiskach socjalizacyjnych: domu, szkole i w środowisku. Suchomliński szukał nowej drogi dla pedagogiki radzieckiej, zdominowanej przez komunistyczną ideologię. Zamiast nawarstwień ideologicznych dostrzegał dziecko i jego rzeczywiste potrzeby.

Vasilij Sukhomlinski's Views on Education

Summary

The October revolution 1917 resulted in the creation of a new educational system. New proposals in the field of education had to implement the overarching goal formulated by the Bolsheviks – the creation of „the new Soviet man”. In the Soviet Union, the child was considered to be the subject of pedagogical interactions, passive and plastic object. Vasily Sukhomlinsky (1918–1970) attempted to counteract these tendencies. His educational system was focused on the need for subjective treatment of the child, on the need for creation of the humanity and goodness in it. Sukhomlinsky's education system based on a love of children and young people. In the education work of his school the transmission of moral values of a socialist society was particularly important. Harmonious personality of the young man was to be shaped by education by the beauty, by the word, and education through labor. It should be noted that Sukhomlinsky's system was the process of education that connected the basic areas of the child's world, the most important socializing environments: home, school and community. Sukhomlinsky was looking for a new way for the Soviet pedagogy, dominated by the communist ideology. Instead of ideology he saw the child and its real needs.

Agnieszka Kozerska, Elżbieta Napora, Anna Schneider

Konceptualizacja badań nad międzypokoleniowym uczeniem się w rodzinie – wybrane kwestie etyczne

Streszczenie

Celem pracy jest przedstawienie wybranych kwestii etycznych związanych z projektem badawczym dotyczącym międzypokoleniowego uczenia się w rodzinie. Badania w ramach projektu są prowadzone z zamiarem wypracowania ogólnych twierdzeń dotyczących populacji, mieszczą się w paradygmacie normatywnym. W artykule omówiono problemy związane z regułami rzetelności wykonania badania oraz lojalności wobec uczestników badań.

Conceptualisation of Studies on Intergenerational Learning Within a family – Selected Ethical Issues

Summary

The purpose of this paper is to present some ethical questions related to the research project on intergenerational family learning. The research project is carried out in order to reach the general statements regarding the population, is located in the normative paradigm. The article discusses the problems associated with the rule of research reliability and the rule of loyalty to the participants in the study.

Karol Motyl

Wartość empatii w prowadzeniu wywiadu na tle neokolonialności badań jakościowych w pedagogice

Streszczenie

Tekst analizuje użycie empatii w badaniach jakościowych na przykładzie techniki wywiadu. Autor opisuje współczesne podejście badawcze przez pryzmat neokolonializmu. Zadaniem tekstu jest zainicjować dyskusję na temat użycia empatii w procesie badawczym, co umożliwi zlikwidowanie dominacji badacza nad badanym oraz bardziej wiarygodne odkrywanie rzeczywistości edukacyjnej.

The value of Empathy in Conducting an Interview Against the Background of Neocolonial Qualitative Research in Education

Summary

The text describes the use of empathy in qualitative research. By interviewing technique author describes contemporary research approach through the prism of neo-colonialism. The text aims to initiate a discussion on empathy in the research process. In this way it is possible to eliminate the domination of the researcher on the tested and discover more reliable educational reality.

Monika Stawiarska-Lietzau

Podejmowanie ryzyka jako wartość w wymiarze jednostkowym, społecznym i edukacyjnym

Streszczenie

Podejmowanie ryzyka, zwłaszcza w odniesieniu do młodzieży, kojarzone jest z działaniami, które są niebezpieczne i niekorzystne dla jej dobrostanu i potencjału rozwojowego. Warto jednak zadać sobie pytania: Co młodzi ludzie mogą zyskać, podejmując ryzyko? Jakie potrzeby w ten sposób zaspokajają i jaką wartość mają dla nich takie zachowania? Celem niniejszego artykułu jest analiza podejmowania ryzyka w kontekście wartości, jaką niosą z sobą takie zachowania dla jednostki, poczynając od zysków na poziomie biologicznym, przez korzyści społeczne, a kończąc na refleksji nad wykorzystaniem skłonności do ryzykowania w procesie edukacyjnym.

Taking Risks as a Value in Individual, Social and Educational Dimensions

Summary

Risk taking is usually regarded as an activity which is dangerous and disadvantageous for adolescents' well-being and development. However it is worth to ask a question: what profit young people can acquire taking the risk, what needs they can satisfy and what is the value of

risk taking behaviours? The goal of the article is an analysis of risk taking in the context of profits gained by people on biological through social to educational level.

Patryk Kujan

Rola kuratora sądowego. Wartość jako pojęcie dominujące w pracy z osobą oddaną pod dozór

Streszczenie

Kurator sądowy pełni bardzo istotną rolę w całym systemie zapobiegania przestępczości. Ustawa opisuje kuratora jako pracownika merytorycznego sądu, który spełnia określone przez prawo zadania związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Z pracą kuratora łączą się różnego rodzaju problemy, a celem nadrzędnym podejmowanych działań jest dokonanie zmiany. Osoby znajdujące się pod dozorem charakteryzuje trudność w realizacji stawianych zadań, uzależnienie od alkoholu, a także problemy w nawiązywaniu szczerych relacji z bliskimi. Mnogość problemów nakazuje podjęcie działań interdyscyplinarnych. Stałe są natomiast wartości, które w sposób oczywisty wspierają proces resocjalizacji. Wartość jest pojęciem dominującym, a sam kurator sądowy jest w wielu przypadkach osobą, do której skazani zwracają się, chcąc zmienić swoje życie.

Role of a Probation Officer. Value as a Dominative Concept in Works with a Person in Probation

Summary

A probation officer has a very important role in the crime prevention system. The act describes a probation officer as a court's employee in charge, who performs tasks specified by law, related to enforcing court decisions. Work of a probation officer involves dealing with various problems, and the superior goal of a probation officer's actions is to lead to a change in the behaviour of a person in charge. People under probation often have difficulties with fulfilling given tasks, suffer from alcohol addiction or have problems with establishing sincere relations with people who are closest to them. The multitude of problems results in the need to employ interdisciplinarians. Values that support the resocialisation process in an obvious way are incommutable. Value becomes a dominating notion, and the probation officer in many cases becomes a person who convicted people address to change their lives.

Yuliya Sakalova

Rola i wartości edukacji języków obcych we współczesnym świecie

Streszczenie

Niniejszy artykuł omawia problem nauki języków obcych w nowoczesnym świecie. Zwraca uwagę na realizację głównych zasad procesu pedagogicznego w nauczaniu języków obcych oraz na wartości pedagogiczne, do jakich powinno się odnosić w nauczaniu języków obcych. Tekst ponadto charakteryzuje, jak przez nauczanie różnych aspektów języka (gramatyka, słownictwo, fonetyka, czytanie i tłumaczenie) realizowane są zasady i wartości procesu pedagogicznego. Artykuł powstał na podstawie jedenastoletnich doświadczeń autorki, która jest wykładowcą na Wydziale Filologii Angielskiej Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego.

The Role and Values of Foreign Language Education in a Modern World

Summary

The present article thoroughly discusses the problem of learning foreign languages in a modern world. Reasons are stated. The attention is also focused on how the main principles of pedagogic process are fulfilled through foreign language education and what values of pedagogic process should be maintained during foreign language teaching. In addition, it is demonstrated how through teaching different aspects of the language (grammar, vocabulary, phonetics, reading and translation) the principles and values of pedagogic process are realized. The material of the article is fully based on author's eleven-year teaching experience at the Department of English Philology of Belarusian State University.

Tomasz Tadeusz Brzozowski, Janusz Maj, Adrianna Sarnat-Ciastko

Młodzież a wartości. Uczniowska platforma dyskusyjna o edukacji

Streszczenie

Niniejszy tekst jest sprawozdaniem z panelu dyskusyjnego „Młodzież a wartości”, który odbył się podczas konferencji „Podstawy edukacji. Sfera wartości i zasad” 20 listopada 2012 r. Celem podjętej dyskusji było przybliżenie środowisku akademickiemu stanowiska młodzieży dotyczącego szeroko pojętej edukacji.

Young People vs. Values. Students' Discussion Platform on Education

Summary

This text is a report of the panel discussion „Youth and values”. It was on November 20, 2012, in the time of science conference „Basics of education. Sphere of values and principles”. The purpose of the discussion was to present the position of youth on education for the academic community.